

ET

ET

ET



EUROOPA KOMISJON

Brüssel 25.8.2010
KOM(2010) 441 lõplik

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

**mis käsitleb toiduohutuse, loomatervishoiu ja loomade heaolu ning taimetervise
valdkonna ametlike kontrollisüsteemide üldist rakendamist liikmesriikides**

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

mis käsitleb toiduohutuse, loomatervishoiu ja loomade heaolu ning taimetervise valdkonna ametlike kontrollisüsteemide üldist rakendamist liikmesriikides

1. Taustteave

Määruse (EÜ) nr 882/2004¹ artikli 44 lõikega 1 on ette nähtud, et liikmesriigid peavad esitama komisjonile igal aastal aruande nimetatud määruse artikli 41 alusel koostatud mitmeaastaste riiklike kontrollikavade rakendamise kohta. Määruse kohaselt peab aruanne sisaldama järgmist:

- a) mitmeaastastes riiklikes kontrollikavades tehtud muudatuste kirjeldus (et lisaks muudele teguritele võtta arvesse muudatusi õigusnormides, uusi riskitegureid, teadussaavutusi, eelneva kontrollimise tulemusi);
- b) eelmisel aastal vastavalt riiklikule kontrollikavale tehtud kontrollimiste ja auditite tulemused;
- c) kontrollimise käigus avastatud rikkumiste arv ja laad;
- d) meetmed mitmeaastaste riiklike kontrollikavade tõhusa rakendamise tagamiseks, sealhulgas jõustamistegevus ja selle tulemused.

Siinkohal tuleb märkida ka määruse (EÜ) nr 882/2004 artiklis 7 täiendavalt sätestatud nõuet, et liikmesriigid peavad tagama oma kontrollitoimingute läbipaistvuse kõrge taseme.

Määruse artikli 44 lõigetega 4 ja 6 on ette nähtud, et komisjon koostab ja esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule iga-aastase aruande kontrollisüsteemide üldise rakendamise kohta liikmesriikides, võttes arvesse:

- a) liikmesriikide esitatud iga-aastaseid aruandeid;
- b) liikmesriikides tehtud ELi auditeid ja kontrollkäike;
- c) muud asjakohast teavet.

Kõnealuses aruandes võib vajaduse korral anda ka soovitusi ametlike kontrolli- ja auditisüsteemide tõhustamiseks, konkreetsete sektorite ja toimingute kontrollimiseks või erilist tähelepanu nõudvaid küsimusi käsitlevate kontrollikavade koordineerimiseks.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 882/2004 ametlike kontrollide kohta, mida tehakse sööda- ja toidualaste õigusnormide ning loomatervishoidu ja loomade heaolu käsitlevate eeskirjade täitmise kontrollimise tagamiseks (ELT L 165, 30.4.2004, lk 1)

Komisjoni aastaaruande peamine eesmärk on anda ülevaade, kuidas liikmesriikide pädevad asutused rakendavad ametlikke kontrollisüsteeme, et tagada toidualaseid õigusnorme (kõige üldisemas mõttes, hõlmates lisaks toiduohutusele ka loomatervishoidu ja loomade heaolu ning mõningal määral ka taimetervist) käsitlevate eeskirjade täitmise kontrollimine. Komisjon leiab, et seepärast peaks aruanne sisaldama ka mõnda põhinäitajat liikmesriikides läbi viidud kontrollidest, mis tehti asjaomastes valdkondades toiduahela eri etappides, ja sellise kontrollimise tulemusi.

Käesolevas esimeses aruandes pööratakse erilist tähelepanu järgmistele eesmärkidele:

- teha esimene komisjonile hetkel kättesaadavate, ametlikke kontrollitoiminguid käsitlevate andmete ja teabe sõeluuring, sh nende andmete ja teabe analüüs, mis liikmesriigid on komisjonile vastavalt artikli 44 lõikele 1 esitanud oma esimeses iga-aastases aruandes;
- esitada esialgsed järeldused liikmesriikide praeguste aruandlussüsteemide tõhustamiseks.

Komisjonil on kavas algatada liikmesriike hõlmav arutelu käesolevas aruandes tõstatatud küsimuste üle, eelkõige selle üle, kuidas muuta ametlikke kontrollitoiminguid käsitlevate andmete kogumine ja töötlemine otstarbekamaks ja ühtsemaks. Komisjonil on samuti kavas koos liikmesriikidega analüüsida, kuidas rakendatakse määruse (EÜ) nr 882/2004 artiklis 7 sätestatud nõuet, mille kohaselt peavad liikmesriigid tagama oma kontrollitoimingute läbipaistvuse kõrge taseme. Nende arutelude käigus tuleks keskenduda sellele, kuidas iga-aastaste aruannete otstarbekam ja ühtsem koostamine aitaks liikmesriikidel tagada kontrollitoimingute läbipaistvust, nagu on sätestatud artiklis 7.

2. Liikmesriikide iga-aastased aruanded

Sööda- ja toidualaste õigusnormide kontrollimist käsitlev määrus jõustus 1. jaanuaril 2006. Liikmesriigid pidid esitama oma esimesed aastaaruanded 2007. aastal tehtud kontrollitoimingute kohta. Aruande esitamise tähtaeg oli 1. juuli 2008. Ainult üks liikmesriik ei esitanud aruannet.

Komisjon sai aruanded 2008.aasta lõpus ja 2009. aasta alguses. Aruandeid hinnati kuue teema lõikes, mis üldiselt järgivad komisjoni otsuses 2008/654/EÜ² sätestatud (mittesiduvates) suunistes antud soovitusi aruande ülesehituse kohta.

- Kontrollimise tulemused
- Nõuete rikkumise analüüs
- Nõuete rikkumise korral võetud meetmed

² Komisjoni 24. juuli 2008. aasta otsus 2008/654/EÜ suuniste kohta, millega abistatakse liikmesriike Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 882/2004 ette nähtud ühtsete integreeritud mitmeaastaste riiklike kontrollikavade kohta aastaaruande koostamisel (ELT L 214, 9.8.2008, lk 56).

- Riiklik auditisüsteem
- Meetmed kontrolliasutuste töö tõhustamiseks
- Meetmed toidukäitlejate töö tõhustamiseks

Komisjon avaldab liikmesriikidele tunnustust määrusega ettenähtud esimeste aastaaruannete koostamiseks tehtud märkimisväärsete jõupingutuste eest. Aruanded sisaldasid üldjuhul määrusega ettenähtud teavet. Samas oli andmete laad, liigendamine ja kvaliteet väga erinev. Need oli ju esimesed aruanded, mis liikmesriigid artikli 44 alusel esitasid. Seepärast on kõnealuste andmete osa käesolevas esimeses ametlike kontrollisüsteemide üldist rakendamist käsitlevas komisjoni aruandes üsna väike. Olukorda tuleb samuti hinnata teabe põhjal, mis on kas määruse (EÜ) nr 882/2004 artikliga 45 ettenähtud ELi kontrollitoimingute käigus juba kogutud, või muu komisjonile kättesaadava asjakohase teabe, näiteks sektoriaruannete põhjal, mida liikmesriigid on esitanud muude ELi õigusaktide alusel.

Ülevaade komisjonile saadetud aruannete analüüsi peamistest tulemustest on kokkuvõtlikult esitatud allpool. Enamiku liikmesriikide aruanded kas koosnesid erinevatest riiklikest taimse ja loomse toidu ja sööda, loomatervishoiu ja loomade heaolu ning taimetervise valdkondade eest vastutavate asutusteesitatud aruannetest või viitasid nendele, kusjuures komisjoni kavandatud üldist lähenemisviisi ei oldud alati järgitud. Esitatud teabe kvaliteet oli kontrolliasutusest olenevalt väga erinev. Ülevaates on esile toodud, mida võiks komisjoni suuniste järgimiseks muuta ja seepärast tuleks ülevaadet lugeda just sellest seisukohast lähtudes.

Kontrollimise tulemused

Enamik aruandeid sisaldas andmeid kontrollkäikude, proovide ja analüüside arvu ja laadi kohta, ehkki andmete liigendamise ja ühendamise määr ning üldine kvaliteet varieerus märkimisväärselt. Andmed kontrollitoimingute kohta sektorite, tootmisetappide või riskide/haiguste lõikes olid tavaliselt olemas, kuid erineval määral liigendatud ja erinevalt struktureeritud ja esitatud.

Nõuete rikkumise analüüs

Teave rikkumiste arvu ja laadi kohta üldiselt puudus või oli mittetäielik.

Nõuete rikkumise korral võetud meetmed

Kui tõhusaks täitemeetmed aja jooksul osutuvad, sõltub sellest, millised parandus- ja täitemeetmed on kehtestatud ja kui järjekindlalt neid rikkumiste korral rakendatakse – millised on hoiatused/soovitused, kohaldatavad trahvid, sulgemised/liikumispirangud/kõrvaldamised ning õiguslikud meetmed. Üldiselt anti selles valdkonnas teavet vähe ja see oli liikmesriigiti erineva ulatuse ja liigendusastmega.

Riiklikud auditisüsteemid

Määruse artikli 4 lõikega 6 on liikmesriikide asutustele antud tähtis ülesanne ise auditeid korraldada, et tagada määruse nõuete täitmine. Komisjon avaldas 2006. aasta septembris suunised riiklike auditisüsteemide rakendamise kohta (komisjoni otsus 2006/677/EÜ³). Määrusega on ette nähtud, et selliste auditite tulemuste kohta esitavad liikmesriigid eelmise aasta andmed. Aruannetes olid andmed selliste auditite kohta mittetäielikud, kuigi esines ka üksikuid erandeid. Tuleb siiski möönda, et paljud liikmesriigid olid 2007. aasta aruande koostamise ajal alles alustanud oma auditisüsteemide loomisega.

Meetmed kontrolliasutuste töö tõhustamiseks

Selle teema juures paluti liikmesriikidel esitada andmed 2007. aastal kontrolliasutuste endi töö tõhustamiseks võetud meetmete kohta. Kui teave koolituse ja tavapärase toimingute kohta välja arvata, olid liikmesriikide esitatud andmed üldiselt vähese tähtsusega, taas v.a üksikud erandid.

Meetmed toidukäitlejate töö tõhustamiseks

Selle teema juures paluti liikmesriikidel esitada teavet meetmete kohta, mida võeti toiduahela erinevate operaatorite töö tõhustamiseks, nt reklaam, nõustamine, koolitus jne. Teavet esitati väga vähe ja kui esitati, varieerus selle liigendamine ja sisu liikmesriigiti.

3. Komisjoni auditid ja kontrollkäigud liikmesriikides ning komisjoni järelmeetmed

Tervise- ja tarbijaküsimuste peadirektoraadi Toidu- ja Veterinaaramet (FVO) korraldab auditeid ja kontrollkäike, et kontrollida sööda- ja toidualaste õigusnormide ning loomatervishoidu ja loomade heaolu ning taimetervist käsitlevate eeskirjade täitmist ning seda, kas riiklikke ametlikke kontrollisüsteeme rakendatakse nendes valdkondades kooskõlas ELi õigusaktidega.

Igal aastal koostatakse FVO kontrollkäikude kava, kus määratakse kindlaks prioriteetsed valdkonnad ja riigid. Need kavad avaldatakse tervise- ja tarbijaküsimuste peadirektoraadi veebilehel⁴. Selleks et tagada kava aja- ja asjakohasus, vaadatakse see poole aasta möödudes läbi. Võib tekkida vajadus korraldada täiendavaid kontrollkäike, näiteks selliste ootamatute riskide korral nagu haiguspuhangud. Sellised kontrollkäigud lisatakse muudatustena kontrollkäikude kavasse.

Iga auditi ja kontrollkäigu tulemused esitatakse aruandes, lisades ka järeldused ja soovitusel leitud vajakajäämistele kõrvaldamiseks. Selle riigi pädevad asutused, kus kontrollkäik toimus, saavad võimaluse esitada aruande kohta märkusi selle koostamise algetapis. FVO annab pädevatele asutustele soovitusi kontrollkäigu

³ Komisjoni 29. september 2006. aasta otsus 2006/677/EÜ, millega sätestatakse suunised, millega kehtestatakse kriteeriumid auditite korraldamiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 (ametlike kontrollide kohta, mida tehakse sööda- ja toidualaste õigusnormide ning loomatervishoidu ja loomade heaolu käsitlevate eeskirjade täitmise kontrollimise tagamiseks) alusel (ELT L 278, 10.10.2006, lk. 15 and ELT L 142M, 5.6.2007, lk. 259).

⁴ http://ec.europa.eu/food/fvo/inspectprog/index_en.htm

tulemusel leitud vajakajäämistele kõrvaldamiseks. Asutused peavad seejärel koostama tegevuskava, milles nad kirjeldavad, kuidas neid soovitusi on järgitud või hakatakse järgima. Komisjoni ülesanne on tegevuskava hinnata ja selle rakendamist korrapäraselt jälgida, võttes mitmesuguseid järelmeetmeid: üldised kontrollkäigud, mille raames FVO ja liikmesriikide asutused vaatavad koos läbi, kuidas on konkreetses liikmesriigis soovitusi järgitud; konkreetset valdkonda käsitlevad kontrollkäigud või auditid kohapeal; kirjalike aruannete nõudmise; mitmeid valdkondi hõlmavate või püsivate probleemide korral kõrgetasemelised kahepoolsed kohtumised.

Komisjon võib võtta ka õiguslikke meetmeid, kui olukord seda nõuab. See võib toimuda kahel viisil: erakorralised või kaitsemeetmed asjakohase õigusakti alusel⁵ või rikkumismenetlused. Kui kontrollkäigul tuvastatakse otsene oht inimeste, loomade või taimede tervisele, võib komisjon võtta erakorralisi või kaitsemeetmeid. Need võivad olla sööda, toidu, loomade ja taimede või neist valmistatud toodete importimist või nendega kauplemist takistavad õiguslikud meetmed. Lisaks võib komisjon juhul, kui pädev asutus ei võta piisavaid parandusmeetmeid, algatada rikkumismenetluse asjaomase liikmesriigi suhtes.

Kirjeldatud meetmete abil jälgib ja kontrollib komisjon liikmesriikides kohapeal sööda- ja toidualaste õigusnormide ning loomatervishoidu ja loomade heaolu ning taimetervist käsitlevate eeskirjade täitmist ning võtab vajaduse korral meetmeid, kaitsmaks inimesi, loomi ja taimi neid ohustavate terviseriskide eest ning/või tagab ELi asjaomaste õigusaktide järgimise. Lisaks avaldab komisjon kontrollkäikude aruanded ja liikmesriikide tegevuskavad ning ajakohastab liikmesriike käsitlevaid andmeid, hoides seeläbi sidusrühmi ja kodanikke kursis tegeliku olukorraga, st sellega, kuidas liikmesriikide kontrolliasutused täidavad oma kohustusi asjaomase valdkonna õigusnormide nõuetekohase rakendamise tagamisel ja vajaduse korral õigusnormide jõustamisel.

Sööda- ja toidualaste õigusnormide kontrollimist käsitleva määruse artikli 45 lõike 4 kohaselt koostatakse kirjeldatud tegevuse kohta aruanne ja see avaldatakse. Aruandes kirjeldatakse põhjalikumalt asjaomast aastat käsitlevate kontrollkäikude ja auditite üldisi tulemusi. 2007. ja 2008. aasta aruanded on parlamendile ja nõukogule esitatud ja ka avaldatud. Nendega saab tutvuda Euroopa veebilehel⁶. Nendes aruannetes on esitatud asjaomase aasta jooksul tehtud auditite ja kontrollkäikude tulemusel leitud peamised probleemid ja nende lahendamiseks võetud meetmed. FVO koostab ka muid aruandeid, nagu üldised ülevaated, mis võtavad kokku mitmesse liikmesriiki samal teemal tehtud kontrollkäikude tulemused.

Näiteks 2007. aastaks (s.o aasta, mille kohta esitatud liikmesriikide aruandeid on käsitlenud eespool teises osas) oli FVO kavandanud 260 kontrollkäiku. Neist 209 toimus, 63 jäeti erinevatel põhjustel kavast välja ja 43 olid täiendavalt lisatud kontrollkäigud. Kokku viidi lõpule 252 kontrollkäiku, millest 159 toimus

⁵ Näiteks kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määruse (EÜ) nr 178/2002 (millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1-24)) artikliga 53 vastuvõetud otsused.

⁶ http://ec.europa.eu/food/fvo/annualreports/index_en.htm

liikmesriikides, 12 kandidaatriikides⁷ ja 81 kolmandates riikides⁸. FVO kontrollkäigul võib olla mitmeid erinevaid või kattuvaid eesmärgi. Eesmärgid jagunevad nelja suurde valdkonda: toiduohutus, loomatervishoid; loomade heaolu; taimetervis. Selle jaotuse põhjal oli 2007. aastal 70 % kontrollkäikude eesmärkidest seotud toiduohutusega. Samas vaadatakse paljude toiduohutusega seotud kontrollkäikude raames kogu toiduahelat hõlmavat lähenemisviisi järgides ka loomade tervise ja heaolu aspekte. 2007. aasta aruande 2. lisas on esitatud kõikide 2007. aastal kontrollitud riikide ja kõikide kontrollkäikude teemade täielik loetelu.

2007. aasta auditite ja kontrollkäikude tulemusel tehtud tähelepanekud ja soovitusel olid enamasti seda laadi, et nendega tuldi toime eespool kirjeldatud järelmeetmeid kasutades. Ühegi auditi või kontrollkäigu ajal ei tuvastatud otsest ohtu tarbijate, loomade või taimede tervisele, mis oleks nõudnud erakorraliste või kaitsemeetmete võtmist komisjoni poolt. Samas on igapäevane asjaomaste õigusnormide rakendamine liikmesriikide pädevate asutuste ülesanne, mistõttu suurem osa parandusmeetmeid võetakse liikmesriikide tasandil. Nelja kontrollkäigu eesmärgiks oli liikmesriikide suhtes algatatud rikkumismenetluste kontrollimises tuvastatud tõsiste puuduste kõrvaldamise järelkontroll.

2007. aasta tegevuse ja tähelepanekutega saab lähemalt tutvuda aruandes, mida on võimalik alla laadida Europa veebilehelt⁹.

2007. aastal algatas FVO mitmed üldauditid, nagu on ette nähtud sööda- ja toidualaste õigusnormide kontrollimist käsitleva määruse artikliga 45. Kõnealused kõiki liikmesriike hõlmavad üldauditid viiakse lõpule 2011. aastal. Üldauditite eesmärk on kontrollida, et ametlikud kontrollitoimingud toimuvad üldiselt kooskõlas ELi õigusaktide ning mitmeaastaste riiklike kontrollikavadega¹⁰. Üldauditite lõppedes on komisjonil ulatuslik ülevaade ametlike kontrollisüsteemide üldisest rakendamisest liikmesriikides.

4. Liikmesriikide kontrollitoiminguid käsitleva teabe muud allikad

Komisjon saab riiklike kontrollisüsteemide toimimist käsitlevat teavet ja andmeid ka muudest allikatest.

Sektoriaruanded

Aastate jooksul on ELi toiduohutuse, loomatervishoiu ja loomade heaolu ning taimetervise valdkonda käsitlevate õigusaktide hulk kasvanud ja koos sellega on kasvanud ka liikmesriikidele esitatavad nõuded nende õigusaktide rakendamist kajastava korrapärase aruandluse kohta. Nimetatud aruandlus annab ulatuslikku ja

⁷ Kandidaatriigid on ELi liikmesust taotlevad riigid, kes ei ole veel alustanud ametlikku ühinemisprotsessi.

⁸ Kolmandates riikidesse toimunud 81 kontrollkäigust 7, st kõige rohkem, tehti Brasiiliasse, millele järgnesid kolme kontrollkäiguga Argentiina, Austraalia, Kanada, Island ja Šveits. Võrdluseks – 2006. aastal oli kõige sagedamini kontrollitud kolmas riik Hiina (5 kontrollkäiku), millele järgnesid Brasiilia (4), Norra (3) ja Tai (3).

⁹ http://ec.europa.eu/food/fvo/annualreports/ann_rep_2007_en.pdf

¹⁰ Nende kohaldamisala hõlmab suures osas muid toiduohutusvaldkonna õigusnormidega seotud aspekte, nagu märgistamine, mahepõllundustooted, geograafiliste tähistega kaitstud tooted jne.

vahel ka üksikasjalikku teavet eri kontrollisüsteemide toimimise ja kontrollimise tulemuste kohta. Aruanded sisaldavad ka sellist teavet, mida komisjonil on vaja olemasolevate õigusnormide mõju hindamiseks või nende ajakohastamise või muutmise vajaduse üle otsustamiseks.

Aruannete ettevalmistamine ja selleks vajalike andmete koostamine, arvestades et eri sektorites nõutakse erinevaid vorminguid ja esitamistähtaegu, on liikmesriikide asutustele märkimisväärseks koormuseks. Komisjon peab samuti panustama olulisel määral ressursse aruannete tõlkimiseks ja analüüsimiseks.

Seejärel komisjon, tuginedes riiklikele aruannetele, koostab ja avaldab kõik need sektoriaruanded, mis annavad ülevaate toiduahelat käsitlevate ELi õigusaktide teatavate aspektide rakendamise hetkeseisust, ning lisab mõnel juhul ka andmed ametlike kontrollitoimingute ja nende tulemuste kohta asjaomases valdkonnas.

Kõige olulisemad on järgmisi valdkondi käsitlevad aruanded: mäletsejaliste kontroll ja testimine transmissiivse spongioosse entsefalopaatia (TSE) suhtes, zoonooside suundumused ja allikad, zoonootilise toimega mõjurid ning toidust põhjustatud haiguspuhangud ELis (volitused antud Euroopa Toiduohutusametile EFSA) ning iga-aastane kogu ELi hõlmav pestitsiidide jääkide kontrollimise aruanne.

Avaldatud aruannete loetelu on käesoleva aruande lisas.

Aruandlus toiduahela ja loomatervishoiu alalises komitees

Liikmesriigid annavad kontrollisüsteemide toimimisest korrapäraselt aru ka toiduahela ja loomatervishoiu alalise komitee koosolekul. Sellised aruanded on kas tavapärased ülevaated toidust põhjustatud haiguste ja looma- või taimehaiguste esinemisjuhtudest ning nende ohjamisest või ettekanded äsjaste haiguspuhangute ja sel puhul rakendatud erakorraliste meetmete kohta. Need aruanded on komisjoni jaoks tähtsad teabe hankimise lisaallikad, mis aitavad anda hinnangut liikmesriikide kontrollisüsteemide toimimisele. Viimastel aastatel on komisjonil saanud tavaks avaldada kõnealused ettekanded koos asjaomaste koosolekute protokollidega ka komisjoni veebilehel.

Mõnes valdkonnas koostab komisjon sellistest ettekannetest (liikmesriikidest saadud kujul) kogumiku ja avaldab selle alalise komitee tegevuse raames¹¹.

Kiirhoiatamissüsteemid ja muud aruandlusvõimalused

Toidu- ja söödaohutuse, loomataudide ja taimehaiguste puhangute (vastavalt RASFF, ADNS ja Europhyt) tarvis loodud kiirhoiatamissüsteemid on olulised erakorraliste olukordade ja riskide ohjamise vahendid ning annavad teavet ohtude ja haiguste esinemissageduse ja -viiside kohta kogu toiduahela ulatuses. Sellisel viisil saadud teave võib anda märku kehtestatud ohutusstandardite puudulikkusest järgimisest. Toiduohutuse ja loomataudide kiirhoiatamissüsteemide abil kogutud üksikasjalik teave võetakse kokku iga-aastastes RASFFi¹² ja ADNSi¹³ käsitlevates aruannetes,

¹¹ http://ec.europa.eu/food/committees/regulatory/index_en.htm

¹² http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/rasff_publications_en.htm

mis avaldatakse komisjoni veebilehel. Komisjonil on kavas alates 2010. aastast hakata koostama sarnaseid aruandeid ka Europhyti (taimehaiguste puhangutest teavitamise süsteem) kohta. Lisaks nimetatutele on oluliseks andmeallikaks ka TRACES, mis võimaldab komisjonil ja liikmeriikidel andmevahetust seoses loomi ja loomseid tooteid (omamaiseid ja kolmandatest riikidest pärit importi) käsitlevate kontrollitoimingutega, seda mitte üksnes asjaomaste kaupade liikumise mahtu, vaid ka ametlikku veterinaarkontrolli iseloomustavate andmete pärast.

5. Kokkuvõte

Komisjon hindab liikmesriikide kontrollisüsteemide tõhusust kõikidest eespool kirjeldatud allikatest saadud teabe põhjal. Komisjon leiab, et üldiselt on liikmesriigid kontrollisüsteemides FVO kontrollkäikude tulemusel või üksikisikute kaebuste põhjal tuvastatud puuduste kõrvaldamiseks rakendanud piisavaid meetmeid. Kui seda ei ole tehtud, on komisjon, selleks et jõustada ELi õigusaktide nõudeid, kasutanud kõiki enda käsutuses olevaid meetmeid, olles vajaduse korral algatanud ka rikkumismenetluse. Kokkuvõtte toiduahelat käsitlevate õigusaktide kohaldamisala piires saabunud kaebustest ja seonduvatest komisjoni uurimustest on lühidalt esitatud komisjoni aastaaruandes, mis käsitleb ELi õigusaktide rakendamist¹⁴.

Kõnealune ülevaade erinevatest allikatest, mille kaudu komisjon kogub teavet kontrollisüsteemide üldise rakendamise kohta liikmesriikides, viitab sellele, et üsna mitmes valdkonnas on toiduahelat käsitlevate õigusaktide rakendamist ja eriti ametlike kontrollitoimingute tõhusust kirjeldavat teavet võimalik veelgi tõhusamalt koguda, edastada ja analüüsida, st andmete koostamist ja töötlemist on võimalik lihtsustada ja andmete esitamist ühtlustada ning otstarbekamaks muuta. Paremini kättesaadavad ja võrreldavad andmed võimaldavad nii riiklikel asutustel kui ka komisjonil oma tööd tõhustada ning tagada ELi kodanikele kindlustunne, et kontrollisüsteemid on kõikehõlmavad, töökindlad ja tõhusad.

Seepärast on komisjonil kavas koostöös liikmesriikidega analüüsida mitmeid meetmeid, mis võimaldaksid muuta kontrollisüsteeme käsitlevate andmete kogumise, analüüsimise ja esitamise meetodid ELi tasandil tõhusamaks ja terviklikumaks, keskendudes eelkõige sellele:

1. kuidas oleks võimalik praegu ELi õigusaktidega liikmesriikide suhtes kehtestatud aruandlusnõudeid lihtsustada ja ühtsustada, nii et välditaks dubleerimist ja liiasust ning võetaks kasutusele kvantitatiivsete andmete standardvormid, mis vähendaks oluliselt erinevatest ametlikest keeltest tõlkimise nõudeid;
2. kuidas oleks võimalik täielikult rakendada Interneti teel toimuva elektroonilise andmeedastuse ja analüüsi suurt potentsiaali, et saavutada lihtsustamise ja ühtlustamise eesmärk ning vähendada koormust, mis tuleneb kontrollisüsteemide

¹³ http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/adns/index_en.htm

¹⁴ http://ec.europa.eu/community_law/infringements/infringements_annual_report_en.htm

käsitlevate andmete koostamisest, kogumisest ja edastamisest, kasutades selleks Eurostati asjakohast panust ja abi.

3. kuidas saaks aruandlusnõuete lihtsustamise ja standardiseerimisega aidata liikmesriikidel täita sööda- ja toidualaste õigusnormide kontrollimist käsitleva määruse artikliga 7 ettenähtud kohustust, mis nõuab, et liikmesriigid tagaksid oma tegevuse läbipaistvuse kõrge taseme, sealhulgas üldsusele juurdepääsu teabele, mis käsitleb pädevate asutuste kontrollitoiminguid ja nende tõhusust.

LISA

LOETELU KOMISJONI KOOSTATUD JA AVALDATUD SEKTORiaruannetest TOIDUOHUTUSE, LOOMATERVISHOIU JA LOOMADE HEAOLU NING TAIMETERVISE VALDKONDA KÄSITLEVATE ELi ÕIGUSAKTIDE RAKENDAMISE KOHTA

Aruanne	Õiguslik alus	Avaldamine
<i>Iga-aastane aruanne: mäletsejaliste kontroll ja testimine transmissiivse spongioosse entsefalopaatia (TSE) suhtes ELis</i>	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22 mai 2001. aasta määruse (EÜ) nr 999/2001 (millega sätestatakse teatavate transmissiivsete spongioossete entsefalopaatiate vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad) artikli 6 lõige 4	http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/tse_bse/monitoring_annual_reports_en.htm
<i>Ülevaade: zoonooside suundumused ja allikad, zoonootilise toimega mõjurid ning toidust põhjustatud haiguspuhangud ELis</i>	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/99/EÜ (zoonooside ja zoonootilise toimega mõjurite seire kohta, millega muudetakse nõukogu otsust 90/424/EMÜ ja tühistatakse nõukogu direktiiv 92/117/EMÜ) artikli 9 lõige 2 <i>(tehtud ülesandeks EFSA-le, välja töötanud EFSA koostöös ECDCga)</i>	http://www.efsa.europa.eu/en/press/news/zoonoses100128.htm
<i>Aastaaruanne toidu- ja söödaalase kiirhoiatussüsteemi (RASFF) kohta</i>	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määruse (EÜ) nr 178/2002 (millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused) artikkel 50	http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/rasff_publications_en.htm

Aruanne	Õiguslik alus	Avaldamine
<i>Iga-aastane kogu ELi hõlmav pestitsiidide jääkide jälgimise aruanne</i>	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. veebruari 2005. aasta määruse (EÜ) nr 396/2005 (taimes ja loomses toidus ja söödas või nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide piirnormide ja nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ muutmise kohta) artikkel 32 (tehtud ülesandeks EFSA-le)	http://ec.europa.eu/food/fvo/specialreports/pesticides_index_en.htm http://www.efsa.europa.eu/en/scdocs/doc/EFSA_2007_Annual_Report_Pesticide%20Residue_en.pdf
<i>Iga-aastane aruanne toidu kiiritamise kohta</i>	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. veebruari 1999. aasta direktiivi 1999/2/EÜ (ioniseeriva kiirgusega töödeldud toitu ja toidu koostisosasid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta) artikkel 7 lõige 3	http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/irradiation/index_en.htm //
<i>Komisjoni töödokument jääkide kontrollimise riiklike kavade rakendamise kohta liikmesriikides</i>	Nõukogu 29. aprilli 1996. aasta direktiivi 96/23/EÜ (millega nähakse ette teatavate ainete ja nende jääkide kontrollimise meetmed elusloomades ja loomsetes toodetes ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 85/358/EMÜ ja 86/469/EMÜ ning otsused 89/187/EMÜ ja 91/664/EMÜ) artikkel 8	http://ec.europa.eu/food/food/chemicalsafety/residues/control_en.htm

Aruanne	Õiguslik alus	Avaldamine
<p><i>Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule nõukogu direktiivi 89/398/EMÜ (eritoiduks ettenähtud toiduaineid liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta) artikli 9 rakendamise kohta</i></p>	<p>Nõukogu 3. mai 1989. aasta direktiivi 89/398/EMÜ (eritoiduks ettenähtud toiduaineid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta) artikkel 9</p>	<p>http://ec.europa.eu/food/food/labellingnutrition/nutritional/foodstuff_particular_nutri_uses_en.htm</p>
<p><i>Komisjoni ülevaade liikmesriikide kvartaliaruannetest kodu- ja metslindudel lindude gripi avastamiseks läbiviidavate uuringute kavade kohta, k.a kõik seroloogiliste ja virooloogiliste laboriuuringute positiivsed ja negatiivsed tulemused, mis on saadud seire käigus</i></p>	<p>Komisjoni otsuse 2006/875/EÜ artikli 19 lõike 1 alapunkt d ning komisjoni otsuse 2006/876/EÜ (millega kiidetakse heaks Bulgaaria ja Rumeenia esitatud loomahaiguste ja teatavate TSEde likvideerimise ja seire ning zoonooside ennetamise kavad aastaks 2007) artikli 9 lõike 1 alapunkt d</p>	<p>Kodulindude puhul: http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/control_measures/avian/res_surv_wb_annual_07_en.pdf</p> <p>Metslindude puhul: http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/control_measures/avian/res_ai_surv_wildbirds_2007_en.pdf</p>

Aruanne	Õiguslik alus	Avaldamine
<p><i>Iga-aastane aruanne kodu- ja metslindudel lindude gripi avastamiseks läbiviidavate uuringute kavade kohta</i></p> <p><i>(Ülevaade liikmesriikide iga-aastastest seiretulemuste aruannetest kodu- ja metslindudel lindude gripi esinemise kohta; koostanud komisjon ja ELi tugilabor lindude gripi jaoks)</i></p>	<p>Komisjoni otsuse 2006/875/EÜ artikli 19 lõike 1 alapunkt f ning komisjoni otsuse 2006/876/EÜ (millega kiidetakse heaks Bulgaaria ja Rumeenia esitatud loomahaiguste ja teatavate TSEde likvideerimise ja seire ning zoonooside ennetamise kavade aastaks 2007) artikli 9 lõike 1 alapunkt f</p>	<p>Kodulindude puhul: http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/control_measures/avian/res_surv_wb_annual_07_en.pdf</p> <p>Metslindude puhul: http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/control_measures/avian/res_ai_surv_wildbirds_2007_en.pdf</p>
<p><i>Liikmesriikides haiguste likvideerimise kontrollimiseks loodud töörühma eksperdirühmade koosolekute aruanded (veiste brutselloosi, lammaste ja kitsede brutselloosi ja marutaudi alariühmad)</i></p>	<p>Töörühm loodi 2000. aastal vastavalt komisjoni valges raamatus kavandatud meetmetele.</p>	<p>http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/eradication/taskforce_en.htm</p>

Aruanne	Õiguslik alus	Avaldamine
<p><i>Iga-aastane ülevaade liimesriikide aruannetest isiklikuks tarbimiseks ettenähtud loomsete saaduste impordi kohta, mis annab ülevaate asjakohastest meetmetest, mis võeti määruses sätestatud nõuetest teatamiseks ja nende jõustamiseks ning asjaomastest tulemustest</i></p>	<p>Komisjoni määruse (EÜ) nr 206/2009 (milles käsitletakse isiklikuks tarbimiseks ettenähtud loomsete saaduste ühendusse toomist ja millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni määruse (EÜ) nr 745/2004 artikli 5 lõige 1) artikli 7 lõige 1</p>	<p>http://ec.europa.eu/food/animal/animalproducts/personal_imports/sum_personal_imports_2005_2007_final.pdf</p>
<p><i>Loomade heaolu: transpordi määrus</i></p>	<p>Nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2005 artikli 27 lõige 2</p>	<p>http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/transport/inspections_reports_reg_1_2005_en.htm</p>